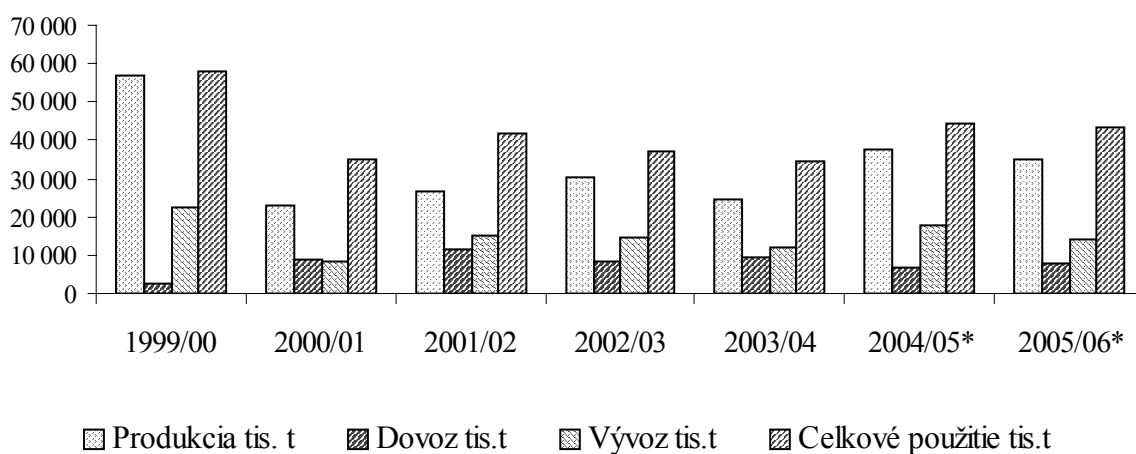

Strukoviny

Situačná a výhľadová správa k 31.12.2004

Vývoj ponuky a použitia strukovín v SR

Bratislava,
Máj 2005

Autor:

Ing. Helena TIBENSKÁ, CSc.

Technická spolupráca:

Miroslava MORÁROVÁ

Zdroje informácií:

- Food and Agriculture Organization of the United Nations – Organizácia spojených národov pre výživu a poľnohospodárstvo
- Global information and early warning system on food and agriculture –Globálny informačný systém a systém skorého varovania FAO
- Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
- Ministerstvo poľnohospodárstva Českej republiky
- Pôdohospodárska platobná agentúra
- Príručka o spoločnej poľnohospodárskej politike, MP SR, VÚEPP, Agroinštitút Nitra, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora Bratislava, 2003
- RADELA, s. r.o. Bratislava
- Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora
- Štatistický úrad Slovenskej republiky
- Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva Bratislava

Text neprešiel jazykovou korektúrou a za odbornosť zodpovedá autor.

© VÚEPP Bratislava
ISBN 80-8058-361-7

9 788080 1583613

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

EÚ	Európska únia
ES	Európske Spoločenstvo
EURO/ha	EURO na hektár
€	EURO
FAO	Organizácia pre výživu a poľnohospodárstvo
FOB	cena tovaru s dopravou do prístavu
FAOSTAT	štatistika FAO
ha	hektár
Kč	koruna česká
mil.	milión
MJ	merná jednotka
MP SR	Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
NK ES	Nariadenie Komisie Európskeho Spoločenstva
NR ES	Nariadenie Rady Európskeho Spoločenstva
NR SR	Národná rada SR
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
PRV	Plán rozvoja vidieka
Sk/ha	slovenská koruna na hektár
Sk, SKK	slovenská koruna
SAPS	Single area payment scheme – Jednotná platba na plochu
SOP	Sektorový operačný program
SPP	Spoločná poľnohospodárska politika
š. p.	štátny podnik
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
t	tona
tis.	tisíc
VÚEPP	Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva
Z. z.	Zbierka zákonov

OBSAH

strana

ÚVOD.....	1
SÚHRN	1
1. Regulačná a podporná politika trhu	2
<i>1.1. Organizácia trhu</i>	<i>2</i>
<i>1.2. Slovensko a strukoviny v Európskej únii</i>	<i>3</i>
2. Situácia na trhu v SR	6
<i>2.1. Hrach siaty.....</i>	<i>7</i>
<i>2.2. Fazuľa</i>	<i>9</i>
<i>2.3. Šošovica</i>	<i>10</i>
<i>2.4. Krmne strukoviny</i>	<i>11</i>
3. Situácia na trhu v EÚ	13
4. Situácia na trhu vo svete	19
PRÍLOHY	

Summary

In 2003, the total production of legumes decreased by 18,3% following unfavourable climatic conditions that mainly affected the production of peas (*pisum sativum*). The hectare yields of peas decreased by 43,0% in comparison with the previous year.

In the marketing year 2003/2004, the total supply of legumes was lower by 12,1%. It was caused not only by the lower production but also by the decrease of total legumes stocks by 40,4% (peas production was decreased by 92,4%). Import was increased by 17,4%. The food consumption was increased by 8,6%. On the contrary, the sowing seed consumption decreased by 9,6%. The share of fodder consumption on the total supply was 22,5% and it was decreased by 29,3% per annum. The total utilization of legumes was decreased by 14,2%. Ending stocks were increased by 64,3% and they reached 1 757 tons.

In 2003, according to the SO SR data it was consumed 1,6 kg of legumes per inhabitant and year, it means a decrease by 15,8%. In 2004, in comparison with the previous year the harvested areas of legumes decreased by 10,8% to 14 790 hectares. The most significant decrease of harvested areas was occurred by fodder legumes (-23,0%) and peas (-12,9%). Sown areas of lentil and beans were increased by 46,8% and 3,2%, respectively.

In 2004, the total production of legumes reached 37 584 tonnes, i.e. an increase by 52,9% because of the average hectare yield increase by 71,3%. The most significant increase of average hectare yields was noticed by peas (87,7%). Hectare yields of edible peas and fodder peas were increased by 100% and 71,7%, respectively. The average hectare yield of lentil was increased by 22,6%. The average hectare yield of bean was decreased by 19%.

In the marketing year 2004/2005, it is estimated that the total supply of legumes will reach 46,9 thousand tonnes. The food consumption is expected to increase by 3,1% and the feed consumption by 39,6%. The seed stock consumption is expected to decrease reasonably. The share of feed consumption on total utilization is expected to be 28,5%. Total utilization of legumes will be increased by 28,7%. Ending stocks will be lower by 16%. Export of legumes is estimated to be at the level of 17 850 tonnes.

Producer prices of peas and bean will be higher by 0,8% - 2,8%. In comparison with the previous year, producer prices of lentil were decreased by 3,6%.

In 2005, it is expected that sown areas of legumes will reach 15 100 hectares and it will be produces 34 993 tonnes of legumes.

Úvod

Situačná a výhľadová správa „**Strukoviny**“ poskytuje komplexný pohľad na trh so strukovinami v Slovenskej republike v hospodárskom roku 2003/2004 a prognózu bilancii jednotlivých strukovín v SR pre hospodársky rok 2004/2005 a 2005/2006.

Súčasťou správy sú údaje o cenách výrobcov strukovín, informácie o regulačnej a podpornej politike trhu so strukovinami a situácia strukovín v zahraničí.

Celková bilancia strukovín zahŕňa bilanciu hrachu siateho, fazule, šošovice a kŕmnych strukovín. Bilancia hrachu siateho je spracovaná ako súčet bilancii hrachu jedlého a hrachu kŕmneho.

V správe sa používa termín hospodársky rok, ktorý pre strukoviny začína 1.7. príslušného roka a končí 30.6. nasledujúceho roka.

Správa je k dispozícii vo Výskumnom ústave ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva v Bratislave a na internete <http://www.vuepp.sk/>.

Súhrn

Celková produkcia strukovín v roku 2003 poklesla o 18,3% v dôsledku nepriaznivých klimatických podmienok, ktoré najviac ovplyvnili hrach siaty, pri ktorom úrody medziročne poklesli o 43,0%. V hospodárskom roku 2003/2004 bola celková ponuka strukovín nižšia, 12,1%. Okrem nižšej produkcie boli zásoby nižšie o 40,4% a pri hrachu siatom až o 92,4%. Dovoz sa zvýšil o 17,4%. Potravinárska spotreba medziročne vzrástla o 8,6%, naopak, osivárska poklesla o 9,6%. Podiel krmivárskej spotreby na celkovej ponuke predstavoval 22,5% a medziročne poklesol o 29,3%. Celkové použitie strukovín sa znížilo o 14,2%. Konečné zásoby sa zvýšili o 64,3% a dosiahli 1 757 ton.

Podľa ŠÚ SR sa v roku 2003 spotrebovalo 1,6 kg strukovín na obyvateľa za rok, čo je pokles o 15,8%.

V roku 2004 zberové plochy strukovín medziročne poklesli o 10,8% na úroveň 14 790 hektárov. Najvýraznejší pokles zberových plôch bol pri krmných strukovinách o 23,0% a pri hrachu siatom o 12,9%. Osevné plochy šošovice sa zvýšili o 46,8% a fazule o 3,2%.

Celková produkcia strukovín v roku 2004 dosiahla 37 584 ton, t.j. nárast o 52,9% z titulu zvýšenia priemerných hektárových úrod o 71,3%. Najvýraznejší nárast priemerných hektárových úrod bol pri hrachu o 87,7% (pri jedlom hrachu sa úrody zvýšili dvojnásobne a pri krmnom o 71,7%). Pri šošovici priemerné hektárové úrody medziročne vzrástli o 22,6%, naopak pri fazuli poklesli o 19%. V hospodárskom roku 2004/2005 predpokladáme celkovú ponuku strukovín 46,9 tis. ton. Potravinová spotreba medziročne vzrastie o 3,1%, krmivárska o 39,6% a osivárska spotreba mierne poklesne. Podiel krmivárskej spotreby na celkovom použití sa odhaduje na 28,5%. Celkové použitie strukovín sa medziročne zvýši o 28,7%, pričom konečné zásoby budú nižšie o 16%. Vývoz strukovín predpokladáme na úrovni 17 850 ton.

Ceny výrobcov strukovín v roku 2004 boli vyššie pri hrachu a fazuli v rozpätí od 0,8% do 2,8%. Pri šošovici ceny výrobcov medziročne poklesli o 3,6%.

V roku 2005 predpokladáme osevné plochy strukovín na výmere 15 100 hektárov a celkovú produkciu na úrovni 34 993 ton.

1. REGULAČNÁ A PODPORNÁ POLITIKA TRHU

1.1. Organizácia trhu

Legislatíva k agrárnemu trhu so strukovinami

Výnos MP SR č. 152/2004–100 z 19. januára 2004, ktorý nadobudol platnosť **1. februára 2004**, ktorým sa zrušila platnosť výnosu MP SR č. 148/2/2003 z 21. januára 2003. s účinnosťou do 1.5.2004.

Výnos MP SR z 13. apríla 2004 č. 806/2004-100 o podrobnostiach o poskytovaní podpory v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva. **Platí od 1. mája 2004** s výnimkou par. 2 ods. 1 písm. f) a odseku 17 a 18, par. 5, par. 16 a par. 18, ktoré nadobudli účinnosť 1. januára 2005.

Usmernenie ministra pôdohospodárstva o podpore v poľnohospodárstve poskytovanej formou jednotnej platby na plochu poľnohospodárskej pôdy a formou platby pre vybrané plodiny pestované na ornej pôde. Platí od 1.5.2004.

Metodický pokyn k Usmerneniu ministra pôdohospodárstva o podpore v poľnohospodárstve poskytovanej formou jednotnej platby na plochu poľnohospodárskej pôdy a formou platby pre vybrané plodiny pestované na ornej pôde. Platí do 31.12.2004.

Výnos MP SR z 3. augusta 2004 č. 1657/2004-100, ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MP SR občianskym združeniam, nadáciám, neziskovým organizáciám a záujmovým združeniam právnických osôb. (Okrem iného sa dotácie zo štátneho rozpočtu môžu poskytnúť i na zachovanie genofondov rastlín v prírode).

Usmernenie ministra pôdohospodárstva Slovenskej republiky na úseku štátnej správy o podpore v poľnohospodárstve poskytovanej formou jednotnej platby na plochu a doplnkových vyrovnávacích platieb, ktorým sa ruší **Usmernenie ministra pôdohospodárstva** o podpore v poľnohospodárstve poskytovanej formou jednotnej platby na plochu poľnohospodárskej pôdy a formou platby pre vybrané plodiny pestované na ornej pôde publikované pod číslom 55 vo Vestníku Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky zo dňa 7. apríla 2004 ročník XXXVI čiastka 11.

b) Obchodná politika

Colné opatrenia

Dňom 1. januára 2004 nadobudol účinnosť Colný sadzobník – Nariadenie vlády SR č. 573/2003 Z. z. z 10. decembra 2003. Toto nariadenie stratilo účinnosť 1.5.2004.

Nariadenie Komisie (ES) č. 1810/2004 z 7. septembra 2004, ktorým sa mení a dopĺňa príloha k nariadeniu Rady (EHS) č. 2658/87 o tarifnej a štatistickej nomenklatúre a o Spoločnom colnom sadzobníku.

c) Ostatné

Od 1. apríla 1998 nadobudol platnosť **Zákon o skladiskovom záložnom liste, tovarovom záložnom liste** a doplnení niektorých ďalších zákonov č. 144/1998 Z.z., ktorý zostane v platnosti do roku 2006.

- **Zákon o poľnohospodárstve** a o zmene a doplnení ďalších zákonov. č. 240/1998 Z.z. z 13. mája 1998 bol zmenený a doplnený zákonom č. 361/2000 Z.z. zo 4. októbra 2000.
- **Nariadenie vlády SR č. 717/2002 Z. z.** s účinnosťou od 1.1. 2003, ktorým sa zmenilo Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 316/2001 Z.z. o rozvojových programoch poľnohospodárstva a vidieka v znení Nariadenia vlády SR č. 515/2002 Z. z.

1.2. Slovensko a strukoviny v Európskej únii

Organizácia trhu so strukovinami ako takými v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) Európskej únie neexistuje. Strukoviny sú však zaradené do systému **priamych platieb pre plodiny na ornej pôde**. V zmysle európskej legislatívy sú podporované: **hrach (0713 10), bôb konský (0713 50) a bôb vlčí (ex 1209 29 50)**. Okrem toho sa podporuje špeciálnou prémieou **šošovica kuchynská (0713 40 00), cícer baraní (0713 20 00) a vika siata (0713 90 90)**.

Hospodársky rok pre tieto plodiny trvá **od 1. júla do 30. júna** nasledujúceho roka.

NR ES č. 1782/2003

ustanovuje spoločné pravidlá pre schémy priamych platieb v rámci SPP a upravuje o.i. NR 1251/99 (tzv. „horizontálne nariadenie“ pre viacero druhov poľnohospodárskych výrobkov).

Opatrenia na podporu vnútorného trhu EÚ:

Organizácia trhu, a teda ani intervenčné nákupy strukovín sa v krajinách EÚ nerealizujú.

Kompenzačné platby

Systém kompenzačných, resp. priamych platieb pre výrobu vybraných poľnohospodárskych výrobkov bol zavedený v EÚ s cieľom zaručiť farmárom dobrý životný štandard, zabezpečiť prijateľné ceny spotrebiteľom a stabilizovať trh.

Podpora do vstupu

sa realizovala v zmysle Výnosu MP SR č. 152/2004-100 z 19. januára 2004. Podpora sa poskytuje pre plodiny uvedené v prílohe č.1 tohto výnosu (bôb obyčajný, hrach siaty, šošovica jedlá, tiež strukovinovo-obilná miešanka a strukovinovo-olejná miešanka) do výšky **2 100 Sk/ha** úrody založenej na jeseň 2003, alebo na jar 2004. Pestovateľom, ktorí podali žiadosť do 10. februára bola vyplatená podpora do konca apríla 2004.

Podpora po vstupe

priame platby sa po vstupe vyplatia na základe dvoch systémov: **SAPS + národné doplatky**.

„SAPS“

Pestovateľ, ktorý žiadal o podporu do vstupu bol povinný podať do **14. mája 2004** aj žiadosť v rámci programu Jednotnej platby na plochu, tzv. **SAPS** (Single area payment scheme). Uplatňovanie tohto systému podpory schválila vláda SR v júni 2003, predbežne na prechodné obdobie do roku 2006.

NK ES č. 2199/2003

ustanovuje prechodné podmienky (na rok 2004) pre aplikáciu NR ES č. 1259/99 ohľadom zjednodušenej platby na plochu v nových členských krajinách EÚ

výška podpory

V roku 2005 na pridelenú finančnú obálku **106,959 mil. EURO** má nárok celá výmera poľnohospodárskej pôdy na Slovensku, tak ako bola zistená k 30. júnu 2003, t.j. asi **1 955 467 ha**.

Z toho vyplýva, že výška podpory (aj pre založené porasty strukovín) bude cca **54,70 EURO/ha**. Samozrejme aj pre tento program podpory, hoci má zjednodušený systém kontroly, platia isté podmienky. Minimálna výmera oprávnená na platbu je 1 hektár a pestovateľ musí pôdu udržiavať v dobrom poľnohospodárskom stave.

PPA

Výkon tejto platby bude realizovať **Pôdohospodárska platobná agentúra** so sídlom v Bratislave. Kontroly v rámci tohto systému budú zabezpečované na viacerých úrovniach, v zmysle nariadenia Rady ES č. 2419/2001 ustanovujúceho podrobné pravidlá pre uplatnenie Integrovaného administratívneho a kontrolného systému (**IACS**). Preto sa zaviedol systém pre identifikáciu poľnohospodárskych parciel, žiadateľov o podporu a všetky podrobnosti ohľadom platieb.

„Národné doplatky“

Okrem zjednodušeného systému sa budú plodiny na ornej pôde (čiže aj strukoviny) podporovať aj v rámci tzv. „národných doplatkov“ – z národných zdrojov. Slovensko sa rozhodlo využiť možnosť čerpať 25% prostriedkov z fondu pre Plán rozvoja vidieka pre účely financovania priamych platieb. Spolu so zjednodušenou platbou na plochu tak slovenskí pestovatelia môžu v prvom roku získať priame platby do **52,5%** úrovne EÚ.

Prístupová zmluva viaže poskytnutie národných doplatkov na jednotlivé schémy podpory podľa pravidiel ES. Pre Slovensko prichádzajú spomedzi rastlinných komodít do úvahy predovšetkým plodiny na ornej pôde (obilniny, olejniny, **strukoviny** a ľan) v rámci základnej výmery 1 004 668 ha, vrátane 1 215 ha šošovice. Podmienka vynímania pôdy z obrábania (minimálne 5%) zatiaľ v SR nebude uplatňovaná.

Pre oba systémy podpory vydalo MP SR Usmernenie ministra o podpore v poľnohospodárstve poskytovanej formou jednotnej platby na plochu poľnohospodárskej pôdy a formou platby pre vybrané plodiny pestované na ornej pôde. K tomuto Usmerneniu vydala PPA Príručku pre žiadateľa (zverejnené aj na stránke www.mpsr.sk).

Štátna pomoc

Okrem platieb z fondov EÚ Ministerstvo pôdohospodárstva SR v apríli 2004 vydalo Výnos o podrobnostiach o poskytovaní podpory v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesného hospodárstva č.826/2004-100, v ktorom je zahrnutých niekoľko nepriamych foriem štátnej podpory poľnohospodárom.

SOP a PRV

Okrem priamych platieb na plochu a štátnej pomoci však v SR bude možné získať podporu aj v rámci iných foriem podpory: **Sektorový operačný plán a Plán rozvoja vidieka**.

Tieto dva dokumenty poskytujú široké možnosti podpory výroby, spracovania, obchodovania, ale i iných doplnkových aktivít v poľnohospodárstve a mali by po vstupe Slovenska do EÚ nahradiť doterajší dotačný systém ako i podporný program SAPARD.

Budúcnosť je o kvalite

Aby boli naše výrobky konkurencieschopné na spoločnom európskom trhu, budúci spôsob pestovania strukovín si samozrejme bude vyžadovať dostatočnú výživu a ochranu proti škodcom a chorobám, dodržiavanie agrotechnických termínov, zníženie strát pri zbere a tiež optimálnu rajonizáciu a rozšírenie pestovateľských plôch strukovín.

Pre tento účel vypracoval Výskumný ústav rastlinnej výroby v Piešťanoch analýzu **Podmienky rozvoja pestovania strukovín v SR do roku 2007**, ktorá by mala slovenským pestovateľom týchto významných bielkovinových plodín napomôcť v odbornom prístupe pri rozvoji ich pestovania, ktoré má iste budúcnosť aj v Európskej únii.

Pritom je samozrejme potrebné sledovať trendy a zmeny v SPP v súvislosti s **Fischlerovou reformou**, ktorá dáva dôraz na trvalo udržateľné poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka, kvalitu a bezpečnosť potravín a tiež prostriedky bude postupne presúvať z priamej podpory výroby na rôzne agroenvironmentálne programy.

V roku 2004 bola vyplatená podpora:

- v zmysle výnosu Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 152/2004–100 z 19. januára 2004 1 650 Sk/ha ornej pôdy;
- v rámci SAPS 1 768,65 Sk/ha poľnohospodárskej pôdy;
- na plodiny pestované na ornej pôde 1 764,83 Sk/ha.

2. SITUÁCIA NA TRHU V SR

Tendencia poklesu osevných plôch strukovín pokračovala aj v roku 2004. U producentov strukovín je v súčasnom období na prvom mieste ekonomika výroby, keď dynamika nárastu nákladov predstihuje dynamiku nárastu cien. V rokoch 1993-2004 sa ceny výrobcov strukovín v priemere medziročne zvyšovali od 0,9% do 3,5%. Náklady na pestovanie hrachu jedlého sa v sledovanom období medziročne zvyšovali v priemere o 4,1%, ale ceny výrobcov hrachu iba o 2,9% (graf č. 1).

Ďalším faktorom, ktorý sa výrazne podieľal na tejto situácii je kolísanie priemerných hektárových úrod. Príčinou je vysoký stupeň závislosti produkčných procesov od priebehu poveternostných podmienok v jednotlivých obdobiach vegetácie. Úrodovú neistotu spôsobuje

najmä dlhé obdobie kvitnutia a zrenia, náchylnosť na poliehanie, choroby, napadnutie škodcami, pukavosť strukov, poškodenie semien pri mlátení, citlivosť na chlad pri niektorých druhoch a neznášanlivosť po sebe.

Pri hodnotení ekonomického prínosu je potrebné zohľadniť aj agronomický význam strukovín, korý spočíva v pútaní vzdušného dusíka, melioračnom účinku, významnej schopnosti osvojovať živiny, potlačaní burín, zlepšovaní pôdnej úrodnosti a fyto-sanitárnych účinkoch.

Celková bilancia strukovín na Slovensku (v ha, t/ha, t)

Total Balance of Legumes in Slovakia (in ha, t/ha, t)

Tabuľka č. 1

Ukazovateľ ¹	Skutočnosť ²				Odhad ³	Prognóza ^{3a}
	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Osevná plocha ⁴	20 461	16 102	13 232	16 614	15 093 s	15 100
Zberová plocha ⁵	19 177	11 796	12 555	16 579	14 790 s	15 100
Hektárová úroda ⁶	1,19	2,28	2,40	1,48	2,54 s	2,31
Produkcia ⁷	22 852	26 847	30 102	24 588	37 584 s	34 993
Počiatkové zásoby ⁸	8 221	5 240	1 984	3 200	2 725	2 288
Dovoz ⁹	8 920	11 526	8 207	9 635	6 625	7 845
Celková ponuka ¹⁰	39 993	43 613	40 293	37 423	46 934	45 126
Domáca spotreba ¹¹	26 256	26 718	22 498	22 624	26 796	28 863
-potravínová ¹²	9 751	10 230	8 397	9 115	9 400	9 450
-osivárska ¹³	4 059	3 275	3 981	3 618	3 611	3 565
-krmivárska ¹⁴	11 273	11 872	9 271	9 116	12 727	14 900
v tom: ¹⁵						
priame krmov. ¹⁶	1 504	1 686	2 203	2 071	2 150	2 600
kŕmne zmesi ¹⁷	9 769	10 186	7 068	7 045	10 577	12 300
-ostatná ¹⁸	1 172	1 341	849	775	1 058	948
Vývoz ¹⁹	8 497	14 911	14 595	12 074	17 850	14 290
Celkové použitie ²⁰	34 753	41 629	37 093	34 698	44 646	43 153
Konečné zásoby ²¹	5 240	1 984	3 200	2 725	2 288	1 973

Poznámka ; v hospodárskom roku 2003/2004 je zahraničný obchod k 4.4.2005²²
Prameň: ŠÚ SR, Colné riaditeľstvo SR, s- skutočnosť²³

1)Indicator, 2) Reality, 3) Estimates, 3a) Forecast, 4) Sown area, 5) Harvested area, 6) Hectare yield, 7) Production, 8) Initial stock, 9) Import, 10) Total supply, 11) Domestic consumption, 12) Food nutrition, 13) Sowing seed, 14) Fodder, 15) Of which, 16) Direct feeding, 17) Feeding mixtures, 18) Other, 19) Export, 20) Total utilization, 21) Ending stock, 22) Note: In the marketing year 2003/2004 – data on foreign trade are up to 4. April 2005, 23) Sources: SO SR, Customs Directorate of the SR, s – reality

Priemerné ceny poľnohospodárskych výrobcov strukovín v Sk/t

Average Producer Prices of Legumes in SKK/t

Tabuľka č. 2

Plodina ¹	2000 ²	2001 ²	2002 ²	2003 ²	2004
Hrach jedlý ³	5 660	6 320	6 155	6 201	6 277
Hrach kŕmny ⁴	4 169	4 791	5 016	5 093	5 238
Šošovica jedlá ⁵	20 324	20 124	20 211	20 084	19 360
Fazuľa jedlá ⁶	16 749	16 872	16 936	16 990	17 135
Bôb ⁷	5 844	5 913	5 933	5 979	5 975

Prameň: ŠÚ SR⁸

1) Crop, 2) Year, 3) Edible peas, 4) Fodder peas, 5) Edible lentil, 6) Edible bean, 7) Broad bean, 8) Source: SO SR

2.1. Hrach siaty

Osevné plochy hrachu v roku 2004 poklesli o 10,2%. Zberové plochy hrachu jedlého medziročne vzrástli o 10,3% a plochy hrachu kŕmneho poklesli až o 29,3%. Napriek poklesu

plôch sa celková produkcia hrachu medziročne zvýšila o 63,9% a dosiahla 31,4 tis. ton v dôsledku 87,8% nárastu priemerných hektárových úrod. V hospodárskom roku 2004/2005 podiel hrachu na celkovej produkcii strukovín predstavuje 83,5%. Celková ponuka hrachu spolu s dovozom 700 ton sa zvýši na 33,1 tis. ton, čo sa následne prejaví na zvýšení potravinárskej spotreby o 19,6% a taktiež na krmivárskej spotrebe, ktorú odhadujeme na 9 527 ton. V hospodárskom roku 2004/2005 predpokladáme nárast vývozu o 61,3% na 14 tis. ton. Zásoby hrachu odhadujeme na 1 173 ton.

Ceny výrobcov hrachu jedlého boli v roku 2004 v porovnaní s predchádzajúcim rokom vyššie o 1,2% a ceny krmného hrachu o 2,8%.

Bilancia hrachu siateho na Slovensku (v ha, t/ha, t)

Balance of Peas in Slovakia (in ha, t/ha, t)

Tabuľka č. 3

Ukazovateľ ¹	Skutočnosť ²				Odhad ³	Prognóza ^{3a}
	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Osevná plocha ⁴	15 573	11 629	9 261	11 799	10 595 s	10 450
Zberová plocha ⁵	14 701	8 991	8 776	11 773	10 254 s	10 450
Hektárová úroda ⁶	1,24	2,56	2,86	1,63	3,06 s	2,71
Produkcia ⁷	18 213	22 997	25 083	19 132	31 364 s	28 320
Počiatkové zásoby ⁸	7 320	4 377	978	2 016	1 037	1 173
Dovoz ⁹	1 308	1 353	960	2 036	700	1 305
Celková ponuka ¹⁰	26 841	28 727	27 021	23 184	33 101	30 798
Domáca spotreba ¹¹	17 633	18 064	14 271	13 470	17 928	19 558
-potravinová ¹²	3 597	4 842	4 000	4 015	4 800	4 700
-osivárska ¹³	3 140	2 500	3 186	2 861	2 822	2 800
-krmivárska ¹⁴	9 986	9 572	6 458	6 116	9 527	11 350
v tom: ¹⁵						
priame skrmovanie ¹⁶	1 096	928	1 353	1 121	950	1 350
krmne zmesi ¹⁷	8 890	8 644	5 105	4 955	8 577	10 000
-ostatná ¹⁸	910	1 150	627	478	779	708
Vývoz ¹⁹	4 831	9 685	10 734	8 677	14 000	10 000
Celkové použitie ²⁰	22 644	27 749	25 005	22 147	31 928	29 558
Konečné zásoby ²¹	4 377	978	2 016	1 037	1 173	1 240

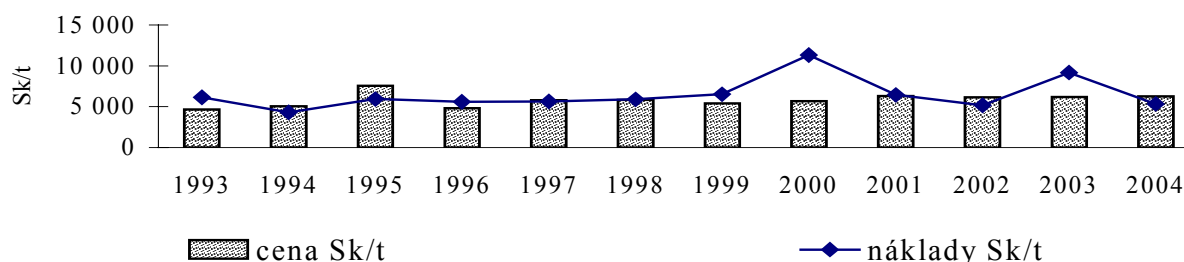
Poznámka : v hospodárskom roku 2003/2004 je zahraničný obchod k 4. 4. 2005²²

Pramene: ŠÚ SR, Colné riaditeľstvo SR²², s – skutočnosť²³

1) Indicator, 2) Reality, 3) Estimates, 3a) Forecast, 4) Sown area, 5) Harvested area, 6) Hectare yield, 7) Production, 8) Initial stock, 9) Import, 10) Total supply, 11) Domestic consumption, 12) Food nutrition, 13) Sowing seed, 14) Fodder, 15) Of which, 16) Direct feeding, 17) Feeding mixtures, 18) Other, 19) Export, 20) Total utilization, 21) Ending stock, 22) Note: In the marketing year 2003/2004 – data on foreign trade are up to 4. April 2005, 23) Sources: SO SR, Customs Directorate of the SR, s – reality

Graf č. 1

Vývoj vlastných nákladov na 1 tonu a priemerných cien výrobcov hrachu v SR

V roku 2005 sa predpokladá, že oševné plochy hrachu dosiahnu výmeru 10 450 hektárov. Priemernú hektárovú úrodu odhadujeme na 2,71 t/ha a celkovú produkciu hrachu na úrovni 28,3 tis. ton.

Oševná, zberová plocha, produkcia a hektárová úroda hrachu (v ha, t, t/ha)

Sown and Harvested Area, Production and Hectare Yield of Peas (in ha, t, t/ha)

Tabuľka č. 4

Ukazovateľ ⁹	Oševná plocha ¹	Zberová plocha ²	Produkcia ³	Hektárová úroda ⁴
1999-2000				
Hrach jedlý ⁵	12 858	11 497	24 432	2,13
Hrach kŕmny ⁶	12 185	11 938	23 594	1,98
Hrach siaty ⁷	25 043	23 435	48 026	2,05
2000-2001				
Hrach jedlý ⁵	8 448	8 060	10 196	1,26
Hrach kŕmny ⁶	7 124	6 641	8 016	1,21
Hrach siaty ⁷	15 573	14 701	18 213	1,24
2001-2002				
Hrach jedlý ⁵	6 408	8 360	22 187	2,65
Hrach kŕmny ⁶	5 222	631	810	1,28
Hrach siaty ⁷	11 629	8 991	22 997	2,56
2002-2003				
Hrach jedlý ⁵	4 418	4 023	12 160	3,02
Hrach kŕmny ⁶	4 844	4 753	12 923	2,72
Hrach siaty ⁷	9 261	8 776	25 082	2,86
2003-2004				
Hrach jedlý ⁵	6 039	4 878	8 188	1,68
Hrach kŕmny ⁶	5 760	6 895	10 944	1,59
Hrach siaty ⁷	11 799	11 773	19 132	1,63
2004-2005				
Hrach jedlý ⁵	6 012	5 379	18 157	3,36
Hrach kŕmny ⁶	4 583	4 875	13 315	2,73
Hrach siaty ⁷	10 595	10 254	31 364	3,06
2005-2006*				
Hrach jedlý ⁵	5 450	5 450	15 805	2,90
Hrach kŕmny ⁶	5 000	5 000	12 500	2,50
Hrach siaty ⁷	10 450	10 450	28 305	2,71

Prameň: ŠÚ SR⁸, * odhad autora- authors estimation

1) Sown area, 2) Harvested area, 3) Production, 4) Hectare yield, 5) Edible peas, 6) Fodder peas, 7) Peas (Pisum sativum), 8) Source: SO SR

Priemerné ceny výrobcov hrachu (v Sk /t)

Average Producer Prices of Peas (in SKK /t)

Tabuľka č. 5

Plodina ¹	mesiac rok ²	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
hrach jedlý ³	1999	5 250	5 430	5 440	5 325	5 263	5 736	5 400	5 480	5 400	5 667	5 300	5 200
	2000	5 600	5 367	5 317	5 417	5 400	5 300	5 500	5 925	5 825	5 700	5 700	6 000
	2001	5 600	5 800	5 900	6 000	5 900	5 530	7 000	5 900	6 370	6 350	6 167	6 900
	2002	6 050	6 000	6 050	6 100	6 000	6 050	6 000	6 000	6 450	6 650	6 000	6 475
	2003	6 038	6 267	6 250	6 300	6 200	6 600	6 150	6 200	6 167	6 378	6 000	6 475
	2004	6 130	6 150	6 200	6 517	6 650	6 000	6 210	6 738	6 500	6 200	5 850	5 828
	2005	5 980	6 200	5 750									
hrach kŕmny ⁴	1999	4 300	4 550	4 400	4 300	4 400	4 795	5 000	4 675	4 700	4 300	4 300	4 300
	2000	4 300	4 467	4 150	4 000	4 333	4 000	4 100	4 250	4 150	4 000	3 900	4 900
	2001	4 150	4 200	4 170	4 350	4 480	4 500	4 450	5 500	5 150	5 000	4 950	4 930
	2002	4 220	4 210	4 290	4 450	4 590	4 570	4 550	5 800	5 300	5 100	5 000	4 800
	2003	4 500	4 250	4 450	4 900	4 650	4 600	4 700	5 575	5 300	5 350	5 050	5 100
	2004	4 650	5 500	4 610	4 940	4 730	5 000	5 020	5 655	5 367	5 180	5 400	5 210
	2005	5 000	5 630	5 050									

Prameň: ŠÚ SR⁵

1) Type of legume, 2) Month/year, 3) Edible peas, 4) Fodder peas, 5) SO SR

2.2. Fazuľa

V roku 2004 sa fazuľa zozbierala zo 743 ha, čo predstavuje nárast zberovej plochy o 3,2% oproti roku 2003. Pri priemernej hektárovej úrode 0,85 t/ha sa vyprodukovalo iba 630 ton fazule, t.j. 16,3% pokles v porovnaní s rokom 2003.

Celková ponuka fazule (so zvýšenými zásobami o 86,9%) pre obchod a domácu spotrebu poklesne o 13,9% v porovnaní s predchádzajúcim hospodárskym rokom, pričom počítame s medziročným poklesom dovozu o 20,4%. Potravinárska spotreba fazule sa medziročne zníži o 11,1% a ostatná spotreba o 54,2%. S nárastom spotreby uvažujeme pri osivárskej spotrebe a pri vývoze a to o 1,1%. Vývoz odhadujeme na úrovni 2,1 tis. ton. Celkové použitie fazule v hospodárskom roku 2004/2005 pravdepodobne poklesne o 7,1% a zásoby sa znížia o 71,5% na 183 ton.

V kalendárnom roku 2004 sme v obchodovaní s fazuľou dosiahli záporné saldo v objemovom vyjadrení (2 815 ton) a vo finančnom (23,4 mil. Sk).

Priemerná cena výrobcov fazule v roku 2004 dosiahla 17 014 Sk/t. V porovnaní s rokom 2003 bola vyššia o 24 Sk/t.

V roku 2005 predpokladáme, že oševné plochy fazule zostanú na úrovni minulého roka, respektíve sa mierne zvýšia na 750 hektárov. Priemernú hektárovú úrodu fazule odhadujeme na 1,25 t/ha, t.j. vyššiu o 0,4 t/ha v porovnaní s rokom 2004. Celkovú produkciu predpokladáme na 938 ton a celkovú ponuku na slovenskom trhu na 5 621 ton.

Bilancia fazule na Slovensku (v ha, t/ha, t)

Balance of Bean in Slovakia (in ha, t/ha, t)

Tabuľka č. 6

Ukazovateľ ¹	Skutočnosť ²				Odhad ³	Prognóza ^{3a}
	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Oševná plocha ⁴	1 912	1 745	722	727	742 s	750
Zberová plocha ⁵	1 875	360	696	720	743 s	750
Hektárová úroda ⁶	1,2	1,38	1,12	1,05	0,85 s	1,25
Produkcia ⁷	2 255	498	781	753	630 s	938
Počiatkové zásoby ⁸	163	91	330	345	643	183
Dovoz ⁹	4 836	6 801	4 768	5 027	4 000	4 500
Celková ponuka ¹⁰	7 254	7 390	5 879	6 124	5 273	5 621
Domáca spotreba ¹¹	4 327	3 382	2 841	3 403	2 990	3 005
-potravinová ¹²	3 900	3 228	2 700	3 150	2 800	2 850
-osivárska ¹³	314	130	131	133	135	135
-ostatná ¹⁴	113	24	10	120	55	20
Vývoz ¹⁵	2 836	3 678	2 694	2 078	2 100	2 500
Celkové použitie ¹⁶	7 163	7 060	5 535	5 481	5 090	5 505
Konečné zásoby ¹⁷	91	330	344	643	183	116

Poznámka : v hospodárskom roku 2003/2004 je zahraničný obchod k 4.4.2005¹⁸

Prameň: ŠÚ SR, Colné riaditeľstvo SR, s – skutočnosť¹⁹

1) Indikátor, 2) Reality, 3) Estimates, 3a) Forecast, 4) Sown area, 5) Harvested area, 6) Hectare yield, 7) Production, 8) Initial stock, 9) Import, 10) Total supply, 11) Domestic consumption, 12) Food nutrition, 13) Sowing seed, 14) Other, 15) Export, 16) Total utilization, 17) Ending stock, 19) Sources: SO SR, Customs Directorate of the SR, 18) Note: In the marketing year 2003/2004 – data on foreign trade are up to 4. April 2005, 19) Sources: SO SR, Customs Directorate of the SR, s - reality

Priemerné mesačné ceny výrobcov fazule jedlej (v Sk/t)

Average Producer Prices of Kidney Bean (in SKK/t)

Tabuľka č. 7

Rok ¹	I.	II.	III.	IV.	V	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1999	18 000	18 050	18 100	18 150	17 970	18 055	18 095	17 130	16 915	16 450	15 120	14 850
2000	16 500	16 550	16 650	17 500	17 300	17 100	17 250	17 000	16 970	16 900	16 320	16 120
2001	16 520	16 540	17 100	17 050	17 350	17 220	17 240	17 120	17 050	17 100	16 450	16 250
2002	16 550	16 660	17 450	0	0	0	0	17 280	17 100	17 250	17 000	16 550
2003	16 610	16 680	19 000	0	0	0	0	17 050	17 000	17 190	17 030	16 440
2004	16 670	16 710	19 030	0	0	0		17 020	16 980	17 520	16 980	16 890
2005	17 220	16 970	18 050									

Prameň: ŠÚ SR²

1) Month/year, 2) Source: SO SR

2.3. Šošovica

V roku 2004 bola šošovica vysiatá na výmere 1 405 hektárov, t.j. medziročne vzrástla o 46% a zberové plochy o 46,8%. Priemerná hektárová úroda sa zvýšila o 22,6% na 1,14 t/ha. Celková produkcia šošovice sa zvýšila o 79% na 1 575 ton a dosiahla historické maximum za posledných 11 rokov. Uvedená produkcia spolu so zásobami a predpokladaným dovozom v objeme 1 900 ton vytvorí dostatočnú ponuku na úrovni 4 169 ton, vyššiu o 7% v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Predpokladáme, že dôjde k poklesu potravinárskej a osivárskej spotreby, naopak, vývoz sa zvýši o 42,5% a dosiahne 1 500 ton. Celkové použitie šošovice medziročne vzrastie o 10,3% na 3 533 ton. Zásoby odhadujeme na 636 ton.

Cena výrobcov šošovice v roku 2004 poklesla o 3,6% v porovnaní s rokom 2003 a dosiahla 19 360 Sk/t.

V roku 2005 predpokladáme osev šošovice na výmere 1 400 hektárov, t.j. na úrovni roku 2004. Priemerné hektárové úrody odhadujeme na 0,95 t/ha a celkovú produkciu šošovice na 1 330 ton, to znamená, že medziročne poklesne o 15,6%.

Bilancia šošovice na Slovensku (v ha, t, t/ha)

Balance of Lentil in Slovakia (in ha, t, t/ha)

Tabuľka č. 8

Ukazovateľ ¹	Skutočnosť ²				Odhad ³	Prognóza ^{3a}
	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Osevná plocha ⁴	476	410	546	962	1 405 s	1 400
Zberová plocha ⁵	463	410	546	942	1 383 s	1 400
Hektárová úroda ⁶	0,40	1,39	1,13	0,93	1,14 s	0,95
Produkcia ⁷	183	569	617	880	1 575 s	1 330
Počiatkové zásoby ⁸	508	228	408	500	694	636
Dovoz ⁹	2 675	3 360	2 432	2 516	1 900	2 000
Celková ponuka ¹⁰	3 366	4 157	3 457	3 896	4 169	3 966
Domáca spotreba ¹¹	2 308	2 249	1 833	2 149	2 033	2 117
-potravinová ¹²	2 254	2 160	1 697	1 950	1 800	1 900
-osivárska ¹³	45	60	106	154	154	150
-ostatná ¹⁴	9	29	30	45	79	67
Vývoz ¹⁵	830	1 500	1 124	1 053	1 500	1 550
Celkové použitie ¹⁶	3 138	3 749	2 957	3 202	3 533	3 667
Konečné zásoby ¹⁷	228	408	500	694	636	299

Poznámka: v hospodárskom roku 2003/2004 je zahraničný obchod k 4.4.2005

Pramene: ŠÚ SR, Colné riaditeľstvo SR, s – skutočnosť¹⁸

1) Indicator, 2) Reality, 3) Estimate, 3a) Forecast, 4) Sown area, 5) Harvested area, 6) Hectare yield, 7) Production, 8) Initial stock, 9) Import, 10) Total supply, 11) Domestic consumption, 12) Food nutrition, 13) Sowing seed, 14) Other, 15) Export, 16) Total utilization, 17) Ending stock, 18) Note: In the marketing year 2003/2004 – data on foreign trade are up to 4. April 2005, 19) Sources: SO SR, Customs Directorate of the SR, s – reality

Priemerné ceny výrobcov šošovice jedlej (v Sk/t)

Average Producer Prices of Lentil (in SKK/t)

Tabuľka č. 9

mes./rok ¹	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1999	18 110	18 100	18 520	18 570	18 760	20 000	19 850	18 032	19 533	19 750	19 500	19 590
2000	195 00	19 600	19 700	19 850	19 900	20 500	20 500	20 500	20 500	20 550	20 850	20 750
2001	20700	20 550	20 260	20 250	19 950	20 050	20 530	205 10	19 000	2 0580	20 000	20 000
2002	20 720	19 500	20 660	20 680	20 250	21 220	20 620	20 650	19 500	20 300	20 200	20 100
2003	20 800	19 530	20 000	20 000	20 300	21 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
2004	20 820	21 000	20 900	20 150	20 620	20 900	20 110	20 060	18 500	18 600	18 333	19 780
2005	20 180	19 860	19 920									

Prameň: ŠÚ SR²

1) Month/year, 2) Source: SO SR

2.4. Kŕmne strukoviny

Ku kŕmным strukovinám patrí bôb konský, peluška (kŕmna), vika siata, strukovino-obilné miešanky a ostatné kŕmne strukoviny. Nevykazuje sa tu časť hrachu siateho, ktorý pri zbere prechádza do hrachu kŕmneho. V roku 2004 najväčší podiel predstavovali zmesi strukovinoobilných miešaniek, po nich nasledoval bôb, peluška, vika a ostatné kŕmne strukoviny.

V roku 2004 sa zberové plochy kŕmnych strukovín znížili o 23,1% v porovnaní s rokom 2003. Najvýraznejší medziročný pokles bol pri vike o 86,8%, pri ostatných strukovinách o 81,7%, pri peluške o 39,2% a pri bôbe o 35,7%. Naopak, plochy strukovinoobilných miešaniek sa zvýšili 3-násobne.

Priemerné hektárové úrody kŕmnych strukovín sa medziročne zvýšili o 37,2%. Najvyššie zvýšenie úrod sa dosiahlo pri vike siatej, a to 2,8 násobne, pri bôbe o 68,1%, pri peluške o 53,2%. Opačná situácia bola pri strukovinoobilných miešankách, kde sa úrody znížili o 37% a pri ostatných kŕmnych strukovinách o 17,9%.

Celková produkcia kŕmnych strukovín dosiahla 4 003 ton, medziročne vzrástla o 5,6%. V hospodárskom roku 2004/2005 predpokladáme celkovú ponuku kŕmnych strukovín na úrovni 4 159 ton, čo je viac o 160 ton oproti predchádzajúcemu hospodárskemu roku. Kŕmna spotreba sa medziročne zvýši o 6,7%, najmä priame skrmovanie o 26,3% a spotreba do kŕmnych zmesí pravdepodobne poklesne na úroveň 2 000 ton. Využívanie kŕmnych strukovín na výrobu kŕmnych zmesí je málo progresívne. Preto je potrebné stimulovať produkciu kŕmnych strukovín vhodnými ekonomickými nástrojmi. Vývoz kŕmnych strukovín odhadujeme na 250 ton. Konečné zásoby by mali byť na úrovni 64 ton.

Priemerná cena výrobcov bôbu v roku 2004 bola 5 975 Sk/t, čiže o 4 Sk/t menej ako v roku 2003.

Vývoj osevných plôch vybraných druhov kŕmnych strukovín (v ha)

Trends in Sown Areas of Selected Types of Fodder Legumes (in ha)

Tabuľka č. 10

Ukazovateľ ¹	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05
Peluška kŕmna ²	825	887	760	631	748	1 115	409
Vika ozimná a jarná ³	224	450	484	556	772	638	41
Bôb obyčajný ⁴	801	1 261	1 011	887	1 025	1 159	772
Ostatné kŕmne strukoviny ⁵	78	I	I	I	54	109	31
Miešanky strukovín ⁶	359	231	I	161	104	102	1 084
Lupina siata ⁷	-	-	-	-	0,20	2,5	12
Spolu ⁸	2 287	2 830	2 255	2 238	2 703	3 126	2 349

Prameň: ŠÚ SR⁹

Poznámka: I = individuálny údaj¹⁰

1) Indicator, 2) Field peas, 3) Winter and spring vetch, 4) Broad bean, 5) Other fodder legumes, 6) Mixtures of legumes, 7) Lupin, 8) Total, 9) Source: SO SR, 10) Note: I = Individual data

Zberové plochy a produkcia kŕmnych strukovín (v ha, t, t/ha) (bez hrachu kŕmneho)

Harvested Area and Production of Fodder Legumes (Exclude Fodder Peas) (in ha, t, t/ha)

Tabuľka č. 11

Ukazovateľ ¹	Zberová plocha ²			Produkcia ³			Hektárová úroda ⁴		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Peluška kŕmna ⁵	670	1 023	622	958	1 292	1 203	1,43	1,26	1,93
Vika siata ⁶	674	484	64	760	312	117	1,13	0,64	1,83
Bôb ⁷	1 002	1 121	721	1 546	1 269	1 373	1,54	1,13	1,90
Zmesi struk. a struk.-obil. ⁸	163	312	951	296	662	1 256	1,82	2,12	1,32
Ostatné strukoviny kŕmne ⁹	28	184	47	61	257	54	2,18	1,40	1,15
Kŕmne strukoviny spolu ¹⁰	2 537	3 124	2 405	3 621	3 792	4 003	1,43	1,21	1,66

Prameň: ŠÚ SR¹¹

1) Indicator, 2) Harvested area, 3) Production, 4) Hectare yield, 5) Field peas, 6) Vetch (*Vicium sativum*), 7) Broad bean, 8) Legumes or legumes-grain mixture, 9) Other fodder legumes, 10) Fodder legumes in total, 11) Source: SO SR

Bilancia kŕmnych strukovín na Slovensku (bez hrachu siateho) (v ha, t, t/ha)

Balance of Fodder Legumes in Slovakia (Excl. *Pisum Sativum*) (in ha, t, t/ha)

Tabuľka č. 12

Ukazovateľ ¹	Skutočnosť ²				Odhad ³	Prognóza ^{3a}
	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06
Osevná plocha ⁴	2 500	2 238	2 703	3 126	2 349 s	2 500
Zberová plocha ⁵	2 020	2 010	2 537	3 124	2 405 s	2 500
Hektárová úroda ⁶	1,01	1,37	1,43	1,21	1,66 s	1,75
Produkcia ⁷	2 040	2 755	3 621	3 792	4 003 s	4 375
Počiatkové zásoby ⁸	229	383	78	151	131	64
Dovoz ⁹	101	11	47	56	25	40
Celková ponuka ¹⁰	2 370	3 149	3 746	3 999	4 159	4 479
Domáca spotreba ¹¹	1 987	3 023	3 552	3 602	3 840	4 183
-osivárska ¹²	560	585	558	470	500	480
-krmivárska ¹³	1 287	2 300	2 813	3 000	3 200	3 550
v tom. ¹⁴						
priame skrmovanie ¹⁵	408	758	850	950	1 200	1 250
kŕmne zmesi ¹⁶	879	1 542	1 963	2 050	2 000	2 300
-ostatná ¹⁷	140	138	181	132	145	153
Vývoz ¹⁸	0	48	43	266	250	240
Celkové použitie ¹⁹	1 987	3 071	3 595	3 868	4 095	4 423
Konečné zásoby ²⁰	383	78	151	131	64	56

Poznámka: v hospodárskom. Roku 2003/2004 je zahraničný obchod k 4.4.2005²¹

Prameň: ŠÚ SR, Colné riaditeľstvo SR, s – skutočnosť²²

1) Indicator, 2) Reality, 3) Estimates, 3a) Forecast, 4) Sown area, 5) Harvested area, 6) Hectare yield, 7) Production, 8) Initial stock, 9) Import, 10) Total supply, 11) Domestic consumption, 12) Sowing seed, 13) Fodder, 14) Of which, 15) Direct feeding, 16) Feeding mixtures, 17) Other, 18) Export, 19) Total utilization, 20) Ending stock, 21) Note: In the marketing year 2003/2004 – data on foreign trade are up to 4. April 2005, 22) Sources: SO SR, Customs Directorate of the SR, s – reality

Priemerné ceny výrobcov bôbu (v Sk/t)
Average Producer Prices of Broad Bean (in SKK/t)

Tabuľka č. 13

Rok ¹	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1999	0	5 620	5 650	5 420	5 370	0	0	5 050	5 525	5 980	5 930	5 730
2000	0	5 720	5 750	5 830	5 800	0	0	5 700	5 990	5 995	5 960	5 840
2001	00	5 730	5 780	5 700	5 830	0	0	5 750	6 030	6 050	6 290	6 080
2002	5 850	5 750	5 840	5 820	5 970	0	5 960	5 840	6 100	6 080	6 000	6 100
2003	5 920	5 820	5 900	5 890	6 150	0	5 980	6 070	6 090	6 090	5 990	6 080
2004	5 940	5 960	5 920	5 960	6 080	0	5 830	6 110	6 070	6 080	6 040	5 970
2005	6 000	5 950	5 940									

Prameň: ŠÚ SR²

1) Year, 2) Source: SO SR

3. SITUÁCIA NA TRHU V EÚ

Strukoviny v krajinách EÚ zaberajú 4% z výmery ornej pôdy. Plochy strukovín boli stabilizované, ale v posledných štyroch rokoch poklesli o 22% a u hrachu až o 35%. Najrozšírenejšou strukovinou je hrach, ktorý zaberá 50% z celkovej výmery strukovín. Francúzsko pestuje cca 63% z výmery hrachu EÚ. Priemerná hektárová úroda za obdobie 1990–2000 v EÚ-15 bola 4,30 t/ha a vo Francúzsku 4,99 t/ha. Ďalšími významnými producentmi hrachu je Nemecko, Veľká Británia a Dánsko. EÚ každoročne dováža polovicu svojej potreby bielkovinových komponentov pre krmivársky priemysel. Na dovoz hrachu do EÚ je iba 3% clo a samotný dovoz nie je limitovaný. Strukoviny sa v EÚ veľmi cenia pre ich vysokú predplodinovú hodnotu, nízku spotrebu ľudskej práce a špeciálnych investícií.

V EÚ-25 v roku 2004 podľa FAOSTAT (marec 2005) plochy strukovín medziročne vzrástli o 0,4%. Najvýraznejší nárast osevných plôch bol pri hrachu 1,6%, pri fazuli 0,2%. Plochy šošovice medziročne poklesli o 3,3%.

Priemerné hektárové úrody strukovín sa medziročne zvýšili o 2%. Celková produkcia strukovín v roku 2004 sa odhaduje na 5,1 mil. ton, t.j. medziročný nárast o 2,5% (hrach o 2,2%). Pri fazuli sa predpokladá mierny pokles a pri šošovici až o 3,8% z titulu nižšej výmery.

Plochy, priemerné hektárové úrody a produkcia strukovín v krajinách EÚ

Areas, Average Hectare Yields and Production of Legumes in EU Countries

Tabuľka č. 14

Krajina ¹	Plochy (ha) ²				Priemerné úrody (t/ha) ³				Produkcia (t) ⁴			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Rakúsko ⁵	41 356	45 020	45 465	45 400	2,51	2,51	2,49	2,49	103 831	112 949	113 271	113 000
Belgicko ⁶	1 500	1 500	1 949	1 950	4,20	3,53	4,69	4,67	6 300	5 300	9 136	9 100
Cyprus ⁷	795	811	796	796	1,12	1,10	1,13	1,11	891	896	886	886
Česko ⁸	38 657	34 274	30 389	27 303	2,36	1,92	2,13	2,00	91 417	65 733	64 591	54 591
Dánsko ⁹	32 942	42 417	28 500	28 500	3,43	3,54	4,35	4,25	113 000	150 000	124 100	121 000
Estónsko ¹⁰	3 648	2 371	4 273	3 500	1,78	2,12	1,20	1,53	6 492	5 15	5 124	5 350
Fínsko ¹¹	5 400	5 100	4 100	4 000	2,13	2,18	2,49	2,50	11 500	11 100	10 200	10 000
Francúzsko ¹²	484 407	439 310	470 857	457 200	3,88	4,63	4,14	4,53	1 877 395	2 035 031	1 948 762	2 069 000
Nemecko ¹³	184 610	167 628	159 375	152 000	3,47	2,85	2,89	2,88	640 633	478 227	461 000	438 000
Grécko ¹⁴	24 527	24 512	24 600	24 600	1,69	1,67	1,71	1,71	41 424	40 993	42 000	42 000
Maďarsko ¹⁵	30 004	27 330	28 350	29 350	2,18	1,99	1,19	1,32	69 757	54 415	33 850	38 850
Írsko ¹⁶	1 900	1 700	2 800	1 700	5,16	4,41	4,89	4,41	9 800	7 500	13 700	7 500
Taliansko ¹⁷	79 484	76 370	80 830	82 600	1,60	1,69	1,50	1,51	126 921	128 849	120 934	124 500
Litva ¹⁸	3 260	2 500	2 900	2 800	1,23	1,88	1,86	1,61	4 000	4 700	5 400	4 500
Lotyšsko ¹⁹	35 000	34 900	33 300	33 600	1,49	1,81	1,48	1,44	52 200	63 200	49 400	48 400
Luxembursko ²⁰	806	661	584	580	3,41	3,49	3,61	3,62	2 373	2 310	2 106	2 100
Malta ²¹	450	450	450	450	2,56	2,56	2,56	2,56	1 150	1 150	1 150	1 150
Holandsko ²²	3 700	3 385	3 200	3 200	4,44	4,58	4,84	4,84	16 413	15 500	15 500	15 500
Poľsko ²³	109 041	63 232	123 262	125 000	1,93	2,02	2,23	2,18	210 911	127 411	274 549	272 000
Portugalsko ²⁴	37 251	36 763	37 256	37 010	0,59	0,59	0,57	0,57	21 844	21 753	21 082	21 210
Slovensko²⁵	15 821	16 078	20 615	22 110	2,81	2,93	2,06	2,42	44 464	47 064	42 449	53 605
Slovinsko ²⁶	362	342	343	343	1,83	2,05	2,04	2,04	663	700	700	700
Španielsko ²⁷	459 322	549 900	561 500	589 900	0,67	0,88	0,95	0,96	309 870	485 100	533 200	565 600
Švédsko ²⁸	30 684	32 676	29 606	29 670	2,50	2,61	2,70	2,69	76 773	85 270	79 970	79 880
V. Británia ²⁹	271 400	260 000	267 500	267 500	3,50	3,49	3,62	3,62	951 000	908 000	968 000	968 000
EÚ-15	1 659 286	1 686 942	1 718 122	1 725 810	2,6	2,66	2,60	2,66	4 309 441	4 487 882	4 462 961	4 586 390
EÚ-25	1 898 324	1 869 230	1 962 800	1 971 062	2,52	2,60	2,52	2,57	4 791 386	4 858 166	4 941 060	5 066 422

Prameň: Databáza FAOSTAT, marec 2005³⁰ 1) Country, 2) Areas (ha), 3) Average hectare yields (t/ha), 4) Production (t), 5) Austria, 6) Belgium, 7) Cyprus, 8) Czech Republic, 9) Denmark, 10) Estonia, 11) Finland, 12) France, 13) Germany, 14) Greece, 15) Hungary, 16) Ireland, 17) Italy, 18) Lithuania, 19) Latvia, 20) Luxembourg, 21) Malta, 22) Netherlands, 23) Poland, 24) Portugal, 25) Slovakia, 26) Slovenia, 27) Spain, 28) Sweden, 29) Great Britain, 30) Source: FAOSTAT Statistics Database, March 2005

Plochy, priemerné hektárové úrody a produkcia hrachu v krajinách EÚ

Areas, Average Hectare Yields and Production of Peas in EU Countries

Tabuľka č. 15

Krajina ¹	Plochy (ha) ²				Priemerné úrody (t/ha) ³				Produkcia (t) ⁴			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Rakúsko ⁵	38 567	41 605	42 000	42 000	2,50	2,50	2,48	2,48	96 400	104 000	104	104 000
Belgicko ⁶	1 400	1 300	1 746	1 700	4,36	3,77	4,96	5,00	6 100	4 900	8 656	8 500
Česko ⁷	32 135	27 971	24 086	21 000	2,57	2,01	2,28	2,14	82 538	56 145	55 000	45 000
Dánsko ⁸	32 142	40 417	26 500	26 500	3,45	3,44	3,98	4,15	111 000	139 000	105 600	110 000
Estónsko ⁹	3 226	2 227	3 973	3 200	1,55	2,17	1,20	1,56	5 006	4 828	4 774	5 000
Fínsko ¹⁰	5 400	5 100	4 100	4 000	2,13	2,18	2,49	2,50	11 500	11 100	10 200	10 000
Francúzsko ¹¹	417 000	337 876	368 393	357 000	3,98	4,92	4,40	4,69	1 660 000	1 662 611	1 620 235	1 674 000
Nemecko ¹²	163 610	148 628	139 375	131 000	3,42	2,78	2,88	2,82	559 633	413 227	401 000	370 000
Grécko ¹³	208	304	300	300	1,78	1,66	1,67	1,67	370	505	500	500
Maďarsko ¹⁴	26 361	22 508	24 000	25 000	2,43	2,19	1,25	1,40	64 120	49 362	30 000	35 000
Írsko ¹⁵	500	500	500	500	3,80	3,00	3,00	3,00	1 900	1 500	1 500	1 500
Taliansko ¹⁶	5 914	8 118	9 770	10 000	3,10	3,18	3,03	3,00	18 334	25 805	29 624	30 000
Litva ¹⁷	2 100	1 900	2 100	2 000	1,24	1,74	1,81	1,55	2 600	3 300	3 800	3 100
Lotyšsko ¹⁸	20 300	18 400	17 800	18 100	1,48	2,01	1,21	1,22	30 000	37 000	21 600	22 000
Luxembursko ¹⁹	693	544	480	480	3,29	3,36	3,73	3,75	2 277	1 827	1 792	1 800
Holandsko ²⁰	1 500	1 285	1 200	1 200	4,67	5,45	5,83	5,83	7 000	7 000	7 000	7 000
Poľsko ²¹	19 472	17 581	13 278	15 000	2,04	2,29	2,01	1,60	39 763	40 225	26 708	24 000
Slovensko²²	8 991	8 776	13 455	15 000	2,56	2,86	1,55	2,13	22 997	25 083	20 796	32 000
Slovinsko ²³	39	33	33	33	2,92	3,03	3,03	3,03	114	100	100	100
Španielsko ²⁴	49 937	79 000	99 200	132 800	1,03	1,15	1,47	1,36	51 629	90 500	146 300	181 200
Švédsko ²⁵	29 928	31 959	28 838	28 900	2,55	2,64	2,74	2,73	76 300	84 400	79 100	79 000
V. Británia ²⁶	102 400	85 000	73 500	73 500	3,52	3,44	3,92	3,92	361 000	292 000	288 000	288 000
EÚ-15	849 199	781 636	795 902	809 880	3,49	3,63	3,52	3,54	2 963 443	2 838 375	2 803 507	2 865 500
EÚ-25	961 823	881 032	894 627	909 213	3,33	3,47	3,32	3,33	3 210 581	3 054 418	2 966 285	3 031 700

Prameň: Databáza FAOSTAT, marec 2005²⁷

1) Country, 2) Areas (ha), 3) Average hectare yields (t/ha), 4) Production (t), 5) Austria, 6) Belgium, 7) Czech Republic, 8) Denmark, 9) Estonia, 10) Finland, 11) France, 12) Germany, 13) Greece, 14) Hungary, 15) Ireland, 16) Italy, 17) Lithuania, 18) Latvia, 19) Luxembourg, 20) Netherlands, 21) Poland, 22) Slovakia, 23) Slovenia, 24) Spain, 25) Sweden, 26) Great Britain, 27) Source: FAOSTAT Statistics Database, March 2005

Plochy, priemerné hektárové úrody a produkcia fazule v krajinách EÚ

Areas, Average Hectare Yields and Production of Bean in EU Countries

Tabuľka č. 16

Krajina ¹	Plochy (ha) ²				Priemerné úrody (t/ha) ³				Produkcia (t) ⁴			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Rakúsko ⁵	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Belgicko ⁶	100	200	203	250	2,00	2,00	2,36	2,40	200	40	480	600
Cyprus ⁷	165	165	165	165	1,15	1,15	1,15	1,15	190	190	190	190
Česko ⁸	139	20	20	20	1,64	1,85	2,00	2,00	228	37	40	40
Estónsko ⁹	422	144	300	300	3,52	1,30	1,17	1,17	1 486	187	350	350
Francúzsko ¹⁰	2 912	3 051	3 188	3 200	2,97	2,85	2,89	2,81	8 635	8 693	9 222	9 000
Nemecko ¹¹	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grécko ¹²	10 910	10 413	10 500	10 500	2,03	2,11	2,19	2,19	22 120	22 025	23 000	23 000
Maďarsko ¹³	2 884	2 885	1 800	1 800	1,23	1,14	1,11	1,11	3 538	3 296	2 000	2 000
Írsko ¹⁴	1 400	1 200	2 300	1 200	5,64	5,00	5,34	5,00	7 900	6 000	12 200	6 000
Taliansko ¹⁵	10 317	10 080	9 008	10 000	1,94	1,97	1,38	1,50	20 032	19 907	12 468	15 000
Litva ¹⁶	260	290	400	300	1,54	1,72	1,75	1,67	400	500	700	500
Lotyšsko ¹⁷	2 200	3 200	1 800	2 000	1,86	1,25	2,50	2,10	4 100	4 000	4 500	4 200
Luxembursko ¹⁸	110	117	104	100	4,18	4,13	3,02	3,0	460	483	314	300
Malta ¹⁹	200	200	200	200	2,25	2,25	2,25	2,25	450	450	450	450
Holandsko ²⁰	1 500	1 600	1 400	1 400	3,33	3,13	3,57	3,57	5 000	5 000	5 000	5 000
Poľsko ²¹	23 071	23 921	18 077	18 000	1,77	1,94	1,86	1,89	40 900	46 380	33 623	34 000
Portugalsko ²²	11 355	10 839	10 614	10 500	0,51	0,52	0,47	0,48	5 842	5 650	4 974	5 000
Slovensko²³	360	696	720	700	1,38	1,12	1,05	1,08	498	781	753	755
Slovinsko ²⁴	323	309	310	310	1,70	1,94	1,94	1,94	549	600	600	600
Španielsko ²⁵	12 682	11 900	10 800	11 100	1,22	1,32	1,29	1,59	15 420	15 700	13 900	17 700
Švédsko ²⁶	756	717	768	770	0,63	1,21	1,13	1,14	473	870	870	880
EÚ-15	52 042	50 117	48 885	49 020	1,65	1,69	1,69	1,69	86 082	84 728	82 428	82 480
EÚ-25	82 066	81 947	72 677	72 815	1,69	1,72	1,73	1,72	138 421	141 149	125 634	125 565

Prameň: Databáza FAOSTAT, marec 2005²⁷, Poznámka: – údaj sa nevyskytuje²⁸

1) Country, 2) Areas (ha), 3) Average hectare yields (t/ha), 4) Production (t), 5) Austria, 6) Belgium, 7) Cyprus, 8) Czech Republic, 9) Estonia, 10) France, 11) Germany, 12) Greece, 13) Hungary, 14) Ireland, 15) Italy, 16) Lithuania, 17) Latvia, 18) Luxembourg, 19) Malta, 20) Netherlands, 21) Poland, 22) Portugal, 23) Slovakia, 24) Slovenia, 25) Spain, 26) Sweden, 27) Source: FAOSTAT Statistics Database, March 2005, 28)

Note: - the data is not available

Plochy, priemerné hektárové úrody a produkcia šošovice v krajinách EÚ

Areas, Average Hectare Yields and Production of Lentil in EU Countries

Tabuľka č. 17

Krajina ¹	Plochy (ha) ²				Priemerné úrody (t/ha) ³				Produkcia (t) ⁴			
	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004	2001	2002	2003	2004
Cyprus ⁵	7	7	7	7	0,43	0,43	0,43	0,43	3	03	3	3
Česko ⁶	3	3	3	3	0,33	0,33	0,33	0,33	1	1	1	1
Francúzsko ⁷	4 443	5 312	7 433	6 500	1,41	1,51	1,21	1,23	6 279	8 018	9 026	8 000
Nemecko ⁸	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Grécko ⁹	833	771	800	800	1,21	1,15	1,25	1,25	1 006	887	1 000	1 000
Maďarsko ¹⁰	1 085	507	1 100	1 100	0,62	1,31	0,64	0,64	3678	665	700	700
Taliansko ¹¹	1 085	1 077	1 760	1 400	0,77	0,78	0,69	0,71	832	836	1 220	1 000
Slovensko¹²	410	546	380	350	1,39	1,47	1,32	1,29	569	800	500	450
Slovinsko ¹³	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Španielsko ¹⁴	27 564	29 700	28 600	28 600	0,69	0,80	0,75	0,75	19 088	23 900	21 400	21 400
EÚ-15	33 925	36 860	38 593	37 300	0,80	0,91	0,85	0,84	27 205	33 641	32 646	31 400
EÚ-25	35 436	37 923	40 083	38 760	0,80	0,93	0,84	0,84	28 456	35 110	33 850	32 554

Prameň: Databáza FAOSTAT, marec 2005¹⁵

Poznámka: – údaj sa nevyskytuje¹⁶

1) Country, 2) Areas (ha), 3) Average hectare yields (t/ha), 4) Production (t), 5) Cyprus, 6) Czech Republic, 7) France, 8) Germany, 9) Greece, 10) Hungary, 11) Italy, 12) Slovakia, 13) Slovenia, 14) Spain, 15) Source: FAOSTAT Statistics Database, March 2005, 16) Note: - the data is not available

Zmena systému podpory producentom v EÚ

V krajinách EÚ, ktoré používajú jednotný systém platieb v jeho plnej forme (štáty EÚ-15, Slovinsko a Malta) je pestovanie strukovín podporované formou priamych platieb, ktoré pozostávajú z dvoch úzko spojených častí: z jednotnej platby na farmu a z prémie na pestovanie strukovín. Kľúčovým prvkom reformy podpôr od roku 2005 je prevedenie takmer všetkých druhov priamych platieb v rastlinnej a v živočíšnej výrobe **do jednotnej platby na farmu**. To je podpora, v rámci ktorej poľnohospodár obdrží podporu zodpovedajúcu úrovni jeho platieb za referenčné obdobie (Komisiou stanovené). Táto platba by podľa návrhu mala byť vyplatená bez ohľadu na to, aké plodiny bude farmár pestovať. Tým dôjde k oddeleniu platieb od produkcie a pestovateľ sa tak bude môcť rozhodnúť podľa signálov trhu, aké spektrum plodín si zvolí. V prípade strukovín (hrach, bôb, lupina) je k jednotnej platbe na farmu poskytovaný ešte plošný príspevok, prémie na pestovanie strukovín vo výške 55,57 EUR/ha, avšak najviac na tzv. maximálnu garantovanú plochu 1 400 000 hektárov. Pri prekročení tejto výmery je príplatok krátený. Toto finančné zvýhodnenie má za cieľ udržať produkciu bielkovinových plodín pre krmenie hospodárskych zvierat.

Ďalšími podporovanými strukovínami je šošovica, cícer a vika pestované na zrnno, kde je v súčasnej dobe producentom poskytovaná platba vo výške 181 EUR/ha. Podpora je vyplácaná na základe nariadenia Rady č. 1577/96.

V **Českej republike** v roku 2004 plochy strukovín poklesli o 9,4% na úroveň 28 407 hektárov, z toho 21 486 ha hrachu, 6 920 ha ostatných strukovín a 1 hektár fazule. Celková produkcia strukovín dosiahla 88 261 ton pri priemernej hektárovej úrode 3,11 t/ha. Priemerná cena výrobcov hrachu vo februári 2005 dosiahla 3 680 Kč/t, čiže poklesla o 16% v porovnaní s februárom 2004.

Priemerné ceny výrobcov strukovín v Českej republike v Kč/t

Average Producer Prices of Legumes in the Czech Republic in CZK/t

Tabuľka č. 18

Rok ¹	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Hrach jedlý ²	5 239	3 994	4 757	5 469	5 143	4 900	4 849
Hrach kŕmny ³	4 588	3 581	4 024	4 521	3 952	3 949	4 097
Fazuľa obyčajná ⁴	25 068	23 139	27 759	-	-	-	-

Prameň: ČSÚ⁵

1)Year, 2) Edible peas, 3) Fodder peas, 4) Bean, 5) Source: Statistical Office of the CR

4. SITUÁCIA NA TRHU VO SVETE

Z celosvetovej produkcie strukovín sa 65% používa pre ľudskú výživu (prevažne v rozvojových krajinách), 25% na kŕmenie hospodárskych zvierat (v rozvinutých krajinách) a 10% na osivo a ostatné použitie.

Priemerná svetová spotreba strukovín pre ľudskú výživu podľa zahraničných prameňov je 6 kg na obyvateľa za rok. V Južnej Amerike a juhovýchodnej Ázii dosahuje až 11 kg, v krajinách Subsaharskej Afriky je 9 kg, na blízkom východe a v rade rozvojových krajín dosahuje cca 7 kg/obyvateľa/rok.

Podľa odhadov FAO (z decembra 2004) sa 52% zberových plôch strukovín nachádza

v Ázii a 25% v Afrike. Intenzita pestovania strukovín v týchto najľudnatejších kontinentoch je nedostatočná a dosahované úrody sú veľmi nízke (v priemere 0,5–0,8 t/ha). Najväčší podiel z celkovej výmery strukovín zaberá fazuľa s odhadovanou výmerou 26,9 mil. ha. Druhou najpestovanejšou strukovinou je cícer cca 10,4 mil. ha a tretí je hrach so 6,7 mil. ha.

V roku 2004 sa v dôsledku historicky najvyššej svetovej produkcie strukovín zvýši ich užitie na 59 mil. ton. Potravínarska spotreba by mala dosiahnuť 39 mil. ton, a krmovínarska 13 mil. ton. Zahraničný obchod so strukovinami sa odhaduje na 10 mil. ton, čo znamená medziročný nárast o 9% v porovnaní s 9,2 mil. ton v roku 2003.

(Prameň Situační a výhledová zpráva – Luskoviny, Mze ČR, prosinec 2004)

Svetová produkcia strukovín na zrno, hlavné producentské krajiny

World Production of Grain Legumes, Main Producer Countries

Tabuľka č. 19

Ukazovateľ ¹	Priem. produkcia 2001-2003 ²	Najväčší producent ³	Ostatné rozhodujúce producentské krajiny ⁴
Strukoviny ⁵	55,7 mil. t	India (22%) ¹²	Čína (10%) ¹⁶ , EÚ (9%), Brazília ¹⁷ , Kanada ¹⁸ , Barma (á 5%) ¹⁹ , Austrália (4%) ²⁰
Fazuľa ⁶	18,3 mil. t	Brazília (16%) ¹³	India (14%) ²¹ , Čína (11%) ¹⁶ , Barma (9%) ¹⁹ , Mexiko (7%) ²² , USA (6%) ²³
Hrach ⁷	10,3 mil. t	EÚ (30%) ¹⁴	Kanada (18%) ¹⁸ , Čína (13%) ¹⁶ , Rusko (12%) ²⁴ , India (7%) ²¹ , Ukrajina (5%) ²⁵ , Austrália (3%) ²⁰
Cícer ⁸	7,4 mil. t	India (60%) ¹⁵	Turecko (8%) ²⁶ , Pakistan (6%) ²⁷ , Irán (4%) ²⁸ , Mexiko (4%) ²² , Kanada (3%) ¹⁸ , Austrália (3%) ²⁰
Bôb ⁹	4,1 mil. t	Čína (47%) ¹⁶	EÚ (13%), Etiópia (11%) ²⁹ , Egypt (11%) ³⁰ , Austrália (6%) ²⁰ , Sudán, ³¹ Maroko (á 2%) ³²
Šošovica ¹⁰	3,1 mil. t	India (30%) ¹⁷	Turecko (18%) ²⁶ , Kanada (16%) ¹⁸ , Austrália ²⁰ , Sýria ³³ , Nepál (á 5%) ³⁴ , Čína, ¹⁶ USA ²³ , Irán (á 4%) ²⁸
Lupina ¹¹	1,2 mil. t	Austrália (87%) ²⁰	EÚ (5%), Chile (3%) ³⁵ , Rusko (2%) ²⁴

Prameň: Medzinárodná konferencia producentov strukovín³⁶

1) Indicator, 2) Average production, 3) World's No.1 producer, 4) Other decisive producer countries, 5) Legumes, 6) Bean, 7) Peas, 8) Chickpea, 9) Broad bean, 10) Lentil, 11) Lupin, 12) India, 13) Brazil, 14) European Union, 15) India, 16) China, 17) India, 18) Canada, 19) Burma, 20) Australia, 21) India, 22) Mexico, 23) United States of America, 24) Russia, 25) Ukraine, 26) Turkey, 27) Pakistan, 28) Iran, 29) Ethiopia, 30) Egypt, 31) Sudan, 32) Morocco, 33) Syria, 34) Nepal, 35) Chile, 36) Source: International Conference of Legumes Producers

Plochy, priemerné hektárové úrody a produkcia strukovín na zrno vo svete

Areas, Average Hectare Yields and Production of Grain Legumes in the World

Tabuľka č. 20

	Komodita ²	Zberová plocha tis. ha ³		Priemerná úroda ⁴ t/ha		Produkcia tis. t ⁵	
		2003	2004*	2003	2004*	2003	2004*
Svet ⁶	Struk. spolu ⁷	70 386	71 737	0,82	0,85	57 707	61 310
	Fazuľa ⁸	27 140	26 932	0,73	0,70	19 736	18 725
	Hrach ⁹	6 509	6 764	1,56	1,80	10 170	12 145
	Bôb ¹⁰	2 666	2 652	1,55	1,67	4 130	4 438
	Cícer ¹¹	9 593	10 381	0,74	0,83	7 110	8 572
	Šošovica ¹²	3 735	4 076	0,83	0,94	3 092	3 842
Afrika ¹³	Struk. spolu ⁷	18 017	17 904	0,53	0,52	9 461	9 390
	Fazuľa ⁸	4 346	4 234	0,62	0,61	2 676	2 601
	Hrach ⁹	538	536	0,70	0,70	377	376
	Bôb ¹⁰	802	802	1,41	1,41	1 134	1 134
	Cícer ¹¹	532	531	0,70	0,70	372	373
	Šošovica ¹²	141	140	0,58	0,58	81	81
Severná Amerika ¹⁴	Struk. spolu ⁷	5 869	6 211	1,20	1,40	7 030	8 680
	Fazuľa ⁸	3 469	3 434	1,00	0,94	3 461	3 223
	Hrach ⁹	1 410	1 593	1,70	2,41	2 401	3 838
	Bôb ¹⁰	41	42	0,98	1,01	40	42
	Cícer ¹¹	213	200	1,45	1,47	308	295
	Šošovica ¹²	639	845	1,00	1,30	640	1 101
Južná Amerika ¹⁵	Struk. spolu ⁷	4 973	4 925	0,86	0,80	4 256	3 955
	Fazuľa ⁸	4 690	4 640	0,84	0,79	3 929	3 656
	Hrach ⁹	87	89	1,10	0,81	96	72
	Bôb ¹⁰	108	109	1,03	0,99	111	108
	Cícer ¹¹	7	7	1,00	0,69	7	5
	Šošovica ¹²	21	22	0,96	0,97	20	21
Ázia ¹⁶	Struk. spolu ⁷	36 186	37 225	0,75	0,78	27 003	28 961
	Fazuľa ⁸	14 245	14 220	0,63	0,60	9 038	8 561
	Hrach ⁹	2 036	2 050	1,11	1,19	2 252	2 435
	Bôb ¹⁰	1 281	1 254	1,47	1,66	1 888	2 088
	Cícer ¹¹	8 590	9 436	0,72	0,81	6 148	7 673
	Šošovica ¹²	2 749	2 879	0,76	0,83	2 095	2 373
Európa ¹⁷	Struk. spolu ⁷	3 852	3 942	2,02	2,05	7 800	8 085
	Fazuľa ⁸	341	355	1,71	1,81	583	645
	Hrach ⁹	2 128	2 140	2,16	2,30	4 606	4 927
	Bôb ¹⁰	279	286	2,41	2,68	675	767
	Cícer ¹¹	99	100	0,99	0,86	98	86
	Šošovica ¹²	57	55	0,84	0,84	47	46
Austrália ¹⁸	Struk. spolu ⁷	1 470	1 508	1,44	1,46	2 116	2 200
	Fazuľa ⁸	638	660	1,49	1,51	953	996
	Hrach ⁹	301	346	1,35	1,35	407	466
	Bôb ¹⁰	155	160	1,83	1,87	283	300
	Cícer ¹¹	152	106	1,17	1,32	178	140
	Šošovica ¹²	128	140	1,62	1,57	207	220

Prameň: FAOSTAT Statistics Database, december 2004

1) Territory, 2) Commodity, 3) Harvested area in thousand hectares, 4) Average hectare, 5) Production in thousand tonnes, 6) World,

7) Legumes in total, 8) Bean, 9) Peas, 10) Broad bean, 11) Chickpea, 12) Lentil, 13) Africa, 14) North America, 15) South America,

16) Ázia, 17) Europe, 18) Australia

V **Kanade** sa v roku 2004 hlavné strukoviny pestovali na výmere 2,26 mil. hektárov. Pri odhadovanej priemernej hektárovej úrode 2,02 t/ha sa očakáva celková produkcia 4,57 mil. ton. To znamená, že v porovnaní s rokom 2003 medziročne vzrastie produkcia strukovín o 1,5 mil. ton, t.j. o 49%. Najväčší nárast bude pri hrachu o 1,2 mil., t.j. o 57%.

Plochy, priemerné hektárové úrody a produkcia strukovín v Kanade

Areas, Average Hectare Yields and Production of Legumes in Canada

Tabuľka č. 21

Plodina ¹	Zberové plochy (tis. ha) ²			Priemerná úroda (t/ha) ³			Celková produkcia (tis. t) ⁴		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Hrach ⁵	1 050	1 271	1 345	1,30	1,67	2,48	1 365	2 123	3 338
Šošovica ⁶	387	536	750	0,91	0,97	1,28	354	520	961
Fazuľa ⁷	219	167	126	1,89	2,13	1,75	414	356	220
Cícer ⁸	154	63	39	1,01	1,08	1,31	156	68	51
Spolu ⁹	1 810	2 037	2 260	1,28	1,38	2,02	2 289	3 068	4 570

Prameň: Canada Special Crops Situation Outlook, 13.12.2004¹⁰

1) Crop, 2) Harvested areas (thousand hectares), 3) Average hectare yield (t/ha), 4) Total production (thousand tonnes), 5) Peas, 6) Lentil, 7) Bean, 8) Chickpea, 9) Total, 10) Source: Canada Special Crops Situation Outlook, 13 December 2004

PRÍLOHY

Colné sadzby pre dovoz strukovín na Slovensko platné do 30.4.2004
 Customs Tariffs for Import of Legumes to Slovakia up to 30 April 2004

Príloha č. 1
 Appendix No. 1

Položka CS ¹	Názov tovaru ²	MJ ³	Všeobecné clo ⁴	Zmluvné clo ⁵	Pref. RK
0713	Suché strukoviny, vylúpané, ošúpané alebo neošúpané, lámané alebo nelámané ⁶				
0713 10	-Hrach ⁷ (Pisum sativum):				
0713 10 10	--Na siatie ⁸	KGN	11,0	1,0	P10A
0713 10 90	--Ostatný ⁹	KGN	11,0	1,0	P10A, P11
0713 20 00	-Cícer ¹⁰ (Garbanzos):	KGN	5,0	bez cla ¹⁷	
0713 31 00	-Fazuľa ¹¹ (Vigna spp., Phaseolus spp.): --Fazuľa druhov Vigna mungo (L.) Hepper alebo Vigna radiata (L.) Wilczek: ¹²	KGN	5,0	bez cla ¹⁷	
0713 32 00	--Malá červená fazuľa ¹³ (Adzuki) (Phaseolus alebo Vigna angularis):	KGN	5,0	bez cla ¹⁷	
0713 33	--Fazuľa obyčajná ¹⁴ (Phaseolus vulgaris):				
0713 33 10	---Na siatie ⁸	KGN	5,0	bez cla ¹⁷	
0713 33 90	---Ostatná ⁹	KGN	5,0	bez cla ¹⁷	
0713 39 00	--Ostatné: ⁹	KGN	5,0	bez cla ¹⁷	
0713 40 00	-Šošovica ¹⁵	KGN	8,0	2,0	P10A
071350 00	-Bôb (Vicia faba var. major) a kónský bôb ¹⁶ (Vicia faba var. equina, Vicia faba var. minor):	KGN	5,0	bez cla ¹⁷	
0713 90	-Ostatné: ⁹				
0713 90 10	--Na siatie ⁸	KGN	5,0	bez cla ¹⁷	
0713 90 90	--Ostatné ⁹	KGN	5,0	bez cla ¹⁷	

Prameň: Colný sadzobník 2004¹⁷

P10A, P11 – 0713 10 90 – ročná kvóta je 66,7 ton s nulovým clo¹⁸

1) Customs Tariff Book Item, 2) Description, 3) Unit, 4) General duty, 5) Contractual duty, 6) Dried leguminous vegetables, shelled, whether or not skinned or split, 7) Peas, 8) For sowing, 9) Other, 10) Chickpeas, 11) Bean, 12) Bean of the species Vigna mungo (L.) Hepper or Vigna radiata (L.) Wilczek, 13) Small red bean, 14) Kidney bean including white peabeans, 15) Lentils, 16) Broad bean (Vicia faba var. major) and horse bean, 17) Source: Customs Tariff Book 2004, 18) P10A, P11–0713 10 90–annual quota of 66,7 tonnes with zero customs duty

Nariadenie Komisie (ES) č. 1810/2004 z 7. septembra 2004, ktorým sa mení a dopĺňa príloha k nariadeniu Rady (EHS) č. 2658/87 o tarifnej a štatistickej nomenklatúre a o Spoločnom colnom sadzobníku

Príloha č. 2
Appendix No. 2

Číselný znak KN	Názov tovaru ²	Zmluvné clo ⁵ (%)	Doplnkové jednotky
0713	Suché strukoviny, vylúpané, ošúpané alebo neošúpané, lámané alebo nelámané ⁶		
0713 10	-Hrach ⁷ (<i>Pisum sativum</i>):		
0713 10 10	--Na siatie ⁸	bez cla	
0713 10 90	--Ostatný ⁹	bez cla	
0713 20 00	-Cícer ¹⁰ (<i>Garbanzos</i>):	bez cla	
0713 31 00	-Fazuľa ¹¹ (<i>Vigna spp.</i> , <i>Phaseolus spp.</i>): --Fazuľa druhov <i>Vigna mungo</i> (L.) Hepper alebo <i>Vigna radiata</i> (L.) Wilczek: ¹²	bez cla	
0713 32 00	--Malá červená fazuľa ¹³ (<i>Adzuki</i>) (<i>Phaseolus</i> alebo <i>Vigna angularis</i>):	bez cla	
0713 33	--Fazuľa obyčajná ¹⁴ (<i>Phaseolus vulgaris</i>):		
0713 33 10	---Na siatie ⁸	bez cla	
0713 33 90	---Ostatná ⁹	bez cla	
0713 39 00	--Ostatné: ⁹	bez cla	
0713 40 00	-Šošovica ¹⁵	bez cla	
071350 00	-Bôb (<i>Vicia faba</i> var. <i>major</i>) a korský bôb ¹⁶ (<i>Vicia faba</i> var. <i>equina</i> , <i>Vicia faba</i> var. <i>minor</i>):	3,2	
0713 90	-Ostatné: ⁹	3,2	
0713 90 10	--Na siatie ⁸	3,2	
0713 90 90	--Ostatné ⁹	3,2	

Prameň: Colný sadzobník EÚ na rok 2005¹⁷

1) Customs Tariff Book Item, 2) Description, 3) Unit, 4) General duty, 5) Contractual duty, 6) Dried leguminous vegetables, shelled, whether or not skinned or split, 7) Peas, 8) For sowing, 9) Other, 10) Chickpeas, 11) Bean, 12) Bean of the species *Vigna mungo* (L.) Hepper or *Vigna radiata* (L.) Wilczek, 13) Small red bean, 14) Kidney bean, 15) Lentils, 16) Broad bean (*Vicia faba* var. *major*) and horse bean, 17) Source: Customs Tariff Book 2004

Dovoz strukovín do SR v tonách
 Import of Legumes to Slovakia in Tonnes

Príloha č. 3
 Appendix No. 3

Položka colného sadzob. ¹	Názov tovaru ²	2000	2001	2002	2003	2004
0713	Strukoviny suché vylúp., tiež ošúp., alebo drvené ⁴	5 521	10 314	10 086	8 093	8 944
0713 10	Hrach (<i>Pisum sativum</i>) ⁵	287	1 349	1 418	785	1 885
0713 33	Fazuľa obyčajná (<i>Phaseolus spp</i>) ⁶	2 427	5 315	3 909	114	4 345
0713 20 00	Cícer (<i>Garbanzos</i>) ⁷	0	1,2	5,5	31	47
0713 31 00	Fazuľa druhov <i>Vigna mungo</i> , Hepper alebo <i>Vigna radiata</i> , Wilczek ⁸	22	42	33	11	1,8
0713 32 00	Malá červená fazuľa (<i>Adzuki</i>), (<i>Phaseolus</i> alebo <i>Vigna angularis</i>) ⁹	311	89	101	151	86,5
0713 40 00	Šošovica ¹⁰	2 076	3 014	2 745	2 351	2 482
0713 50 00	Bôb (<i>Vicia faba</i> var. major) a kónský bôb ¹¹	0,4	101	0	3	14,6

Prameň: Colné riaditeľstvo SR, VÚEPP, ŠÚ SR, zahraničný obchod – 7.4.2005¹²

1) Customs Tariff Book Item, 2) Description, 3) I-VI.2002, 4) General duty, 5) Peas, 6) Kidney bean including white peabeans, 7) Chickpeas, 8) Bean of the species *Vigna mungo* (L.) Hepper or *Vigna radiata* (L.) Wilczek, 9) Small red bean, 10) Lentils, 11) Broad bean (*Vicia faba* var. major) and horse bean, 12) Source: Customs Directorate of the SR, RIAFE, SO SR, foreign trade 7 April 2005

Vývoz strukovín zo SR v tonách
 Export of Legumes from Slovakia in Tonnes

Príloha č. 4
 Appendix No.4

Položka colného sadzob. ¹	Názov tovaru ²	2000	2001	2002	2003	2004
0713	Strukoviny suché vylúp., tiež ošúp., alebo drvené ⁴	9 509	11 627	14 555	12 689	7 543
0713 10	Hrach (<i>Pisum sativum</i>) ⁵	7 851	7 084	10 130	8 713	4 739
0713 33	Fazuľa obyčajná (<i>Phaseolus spp</i>) ⁶	1 147	2 881	3 123	360	1 494
0713 20 00	Cícer (<i>Garbanzos</i>) ⁷	8	07	0		16
0713 31 00	Fazuľa druhov <i>Vigna mungo</i> , Hepper alebo <i>Vigna radiata</i> , Wilczek ⁸	0	0	9	0	0
0713 32 00	Malá červená fazuľa (<i>Adzuki</i>), (<i>Phaseolus</i> alebo <i>Vigna angularis</i>) ⁹	14	0	2,7	27	3,6
0713 40 00	Šošovica ¹⁰	404	1 229	1 241	1 265	843
0713 50 00	Bôb (<i>Vicia faba</i> var. major) a kónský bôb ¹¹	0	0	9,3	22	177

Prameň: Colné riaditeľstvo SR, VÚEPP, ŠÚ SR, zahraničný obchod – 7.4.2005¹²

1) Customs Tariff Book Item, 2) Description, 4) General duty, 5) Peas, 6) Kidney bean including white peabeans, 7) Chickpeas, 8) bean of the species *Vigna mungo* (L.) Hepper or *Vigna radiata* (L.) Wilczek, 9) Small red bean, 10) Lentils, 11) Broad bean (*Vicia faba* var. major) and horse bean, 12) Source: Customs Directorate of the SR, RIAFE, SO SR, foreign trade 7 April 2005

Vlastné náklady a výnosy v Sk u hrachu jedlého v roku 2003

Actual Costs and Revenues of Edible Peas in SKK in 2003

Príloha č. 5
Appendix No. 5

Ukazovateľ ¹	Výrobná oblasť ²					SR ⁸
	Kukuričná ³	Repárska ⁴	Zemiak. ⁵	Zemiak. ovsená ⁶	Horská ⁷	
Osivá nakúpené ¹⁰	2 745	3 173	-	-	0	2 884
Osivá vyrobené ¹¹	185	0	-	-	0	131
Hnojivá nakúpené ¹²	818	1 431	-	-	0	988
Hnojivá vyrobené ¹³	209	315	-	-	0	180
Chemické ochr. prostriedky ¹⁴	3 259	2 553	-	-	0	3 154
Ostatný priamy materiál ¹⁵	125	376	-	-	0	338
Mzdy a odmeny priame ⁹	439	360	-	-	0	391
Sociálne náklady ¹⁶	55	117	-	-	0	67
Opravy a udržiavanie ¹⁷	29	10	-	-	0	22
Odpisy HIM ¹⁸	0	0	-	-	0	11
Agrochemické služby ¹⁹	622	411	-	-	0	523
Ost. priame náklady a služby ²⁰	2 324	1 020	-	-	0	1 755
Náklady pomoc.činností ²¹	3 946	2 721	-	-	0	3 599
Zníženie nákladov o zúčt. výnosy ²²	-127	0	-	-	0	- 83
Priame náklady spolu²³	14 629	12 487	-	-	0	13 960
Réžia výrobná ²⁴	1 001	1 228	-	-	0	967
Réžia správna ²⁵	718	1 751	-	-	0	906
VN celkom na ha²⁶	16 348	15 466	-	-	0	15 833
Úroda v t/ha ²⁷	1,74	1,54	-	-	0	1,71
VN hl. výrobku na ha ²⁸	16 296	15 294	-	-	0	15 747
VN ved.výrobku na ha ²⁹	52	173	-	-	0	85
VN na 1 tonu³⁰	9 339	9 928	-	-	0	9 195
Výnosy na ha ³¹	12 405	11 4721	-	-	0	11 796
Z toho dotácie na ha spolu ³²	1 219	1 518	-	-	0	1 175
z toho: v znevýh. obl. ³³	169	350	-	-	0	190
na podporu podnik. ³⁴	1 050	1 168	-	-	0	985
Výnosy na ha hl. výrobku ³⁶	12 368	11 320	-	-	0	11 735
Hosp. výsl. na ha ³⁷	- 3 943	- 3 995	-	-	0	- 4037
Hosp.výsl. na ha hl. výrobku ³⁸	- 3 928	- 3 975	-	-	0	- 4 012
Hospod. výsl. na t ³⁹	-2 251	- 2 580	-	-	0	- 2 343
Počet podnikov ⁴⁰	10	6	3	1	0	20

Prameň: Vlastné náklady a výsledky hospodárenia poľnohospodárskych podnikov v SR za rok 2003 v triedení podľa výrobných oblastí. Bratislava, VÚEPP, 2004⁴¹

1) Indicator, 2) Production area type, 3) Maize, 4) Beet, 5) Potato, 6) Potato -oats, 7) Mountain, 8) SR in total, 9) Wages costs, 10) Purchased seeds stock, 11) Produced seeds stock, 12) Purchased fertilizers, 13) Produced fertilizers, 14) Chemical preserved means, 15) Other direct material, 16) Social costs, 17) Repairs and maintenance, 18) Depreciation of tangible investment property (tangible assets), 19) Agrochemical services, 20) Other direct costs, 21) Costs of subsidiary activities, 22) Items accom. direct costs, 23) Direct costs in total, 24) Production overhead, 25) Administration overhead, 26) Actual costs in total per ha, 27) Yield in t/ha, 28) Actual costs of main product per ha, 29) Actual costs of by product per ha, 30) Actual costs per ton, 31) Revenues per ha, 32) Of which subsidies per ha, 33) In less favoured areas, 34) For business support, 35) For impacts of drought, 36) Revenues per ha of main product, 37) Econ. result per ha, 38) Econ. result per ha of main product, 39) Econ. result per ton, 40) Number of enterprises, 41) Source: Actual costs and economic results of agricultural enterprises in the SR in 2003, classified by type of production area. Bratislava, RIAFE 2004.

Dielo a jeho časti je možné publikovať len s písomným súhlasom nositeľa autorského práva.

Strukoviny

Vydal: Výskumný ústav ekonomiky poľnohospodárstva a potravinárstva v Bratislave a Ministerstvo pôdohospodárstva SR. Vydanie prvé. Náklad 60 výtlačkov. Rozsah 33 strán, v tom 26 tabuliek, 1 graf a 5 príloh.

ISBN 80-8058-344-7

